

شیر یارانهای، صفهای پابرجا و ناراضیاتی مردم

خبرگزاری مهر - گروه اقتصادی: یک هفته ای از افزایش قیمت شیر یارانه‌ای به منظور رفاه بیشتر مردم می‌گذرد. قیمت 100 تومان افزایش یافته است و صفهای عریض و طولی در نخستین ساعات صبح همچنان پابرجاست به گزارش خبرنگار مهر، یک هفته ای از افزایش 100 تومانی قیمت شیر یارانه‌ای در کشور می‌گذرد گزارشهای رسیده از سطح کشور حاکی از پابرجا بودن صفهای عریض و طولی مقابل عاملان فروش شیر یارانه‌ای و مردمی است که از ساعات ابتدایی صبح، برای دریافت شیر در نوبت هستند. در حالی که استدلال وزارت بازرگانی برای افزایش قیمت از 250 به 350 تومان، دسترسی راحت تر مردم به این کالای پراهمیت در سید مصرفی خوار است.

شاید پیشینه افزایش قیمت شیر را باید به فروردین ماه سال گذشته ارتباط داد؛ زمانی که دامداران در روزهای ابتدایی سال 88 مقابل وزارت بازرگانی تجمع کردند و خواستار افزایش قیمت خرید شیرخام و هماهنگی وزارت بازرگانی با کارخانجات برای خرید شیر تولیدی آنها با قیمت بالاتر شدند.

اگرچه در آن زمان سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان با توجیه حمایت از 70 میلیون مصرف کننده، چنین موضوعی را منتهی دانست، اما ریزنی‌ها ادامه یافت و در نهایت، این دامداران بودند که حرف خود را به کرسی بنشانید.

در این میان، گفته می‌شود در جلسه اخیر کارگروه تنظیم بازار، موضوع افزایش قیمت شیر به بحث گذاشته می‌شود و برخی اعضای کارگروه، اگرچه مخالف با افزایش قیمت 100 تومانی شیر به بهانه افزایش یک میلیون تنی توزیع بودند، اما در این تصمیم را سیاستی اشتباه و به ضرر مصرف کننده عنوان می‌کنند.

بالاخره با مصوبه کارگروه تنظیم بازار، قیمت شیر از اول اردیبهشت ماه به 350 تومان می‌رسد و توجیه وزارت بازرگانی این است که دسترسی مردم به شیر یارانه‌ای راحت تر خواهد شد. اما اینکه این سیاست چه تبعاتی خواهد داشت و ممکن است علاوه بر خروج شیر از سید مصرفی برخی خانوادههای ضعیف و کم درآمد، منجر به افزایش قیمت دامنه وسیعی از محصولات لبنی شود؛ موضوعی است که شاید از آن غفلت شده است.

در همین حال، این تصمیم اگرچه در دیدگاه نخست، منجر به افزایش حمایت از تولید شود و ظرفیت خرید شیر از سوی دولت را یک میلیون تن، افزایش دهد، اما اطمینان نباید به قیمتی تمام شود که به دلیل نبود یارانه، مصرف کننده تحمل این حمایت را نپذیرد، این درحالی است که بسیاری از حامیان حقوق مصرف کننده، معتقد هستند که این تصمیم در 6 ماه دوم سال جاری تبعات منفی خود را نشان خواهد داد و حتی ممکن است منجر به عدم خرید 3 میلیون تن شیر از سوی مردم شود.



نکته دیگری که به نظر می‌رسد در تصمیم وزارت بازرگانی مبنی بر حمایت از تولید مورد غفلت واقع شده است، توجه به کیفیت در شیرهای یارانه‌ای است؛ موضوعی است که سالها، شیبات زیادی را برای مصرف کنندگان ایجاد کرده است. واقعیت این است که در حال حاضر برندهای معروف و معتبر تولید لبنیات کشور در عرصه تولید شیر یارانه‌ای حضور ندارند.

نگاهی گذرا به کارخانه‌های تولیدکننده شیر یارانه‌ای نشان می‌دهد به جز شرکت تولیدی پگاه که شرکتی دولتی و زیرمجموعه وزارت جهاد ک شاورزی به شمار می‌رود، هیچ شرکت معتبر و صاحب برند دیگری درگیر کار تولید شیرهای یارانه‌ای نیست و تنها واحدهای کوچک مستقر در برخی شهرکهای صنعتی که با برندهای ناشناخته فعالیت می‌کنند، اقدام به توزیع شیر یارانه‌ای کرده‌اند، این موضوع خود یعنی بر روی کیفیت شیرهای یارانه‌ای است.

در حقیقت، نمی‌توان واحدهای تولیدی را مجبور کرد که 60 درصد فعالیت خود را معطوف به تولید محصولات لبنی یارانه‌ای کنند چراکه واحدهای تولیدکننده با برندهای معتبر، به طور قطع سهم مطلوبی از بازار محصولات لبنی را در اختیار دارند و شاید این کار، آنها را از رقابت در بازار باز بدارد.

البته به نظر می‌رسد شیرهای تولیدی توسط واحدهای ناشناخته، به زور یارانه قدرت رقابت در بازار را پیدا می‌کنند، در غیر این صورت در یخچال مغازه‌ها و در کنار برندهای معروف، جایی برای اندام ندارند، این درحالی است که شیر خام که ماده اولیه تولید شیر در کشور است، با کیفیت و قیمت‌های متعددی عرضه می‌شود. بنابراین واحد تولیدی بزرگ و صاحب نامی که سهم معتبری در بازار دارد، می‌تواند شیر خام با کیفیت بالا را خریداری و تبدیل به محصول نهایی کند، به تبع شیرهای خام با کیفیت پایین تر نصب واحدهای تولیدی کوچک خواهد شد.

در این میان، به نظر می‌رسد راههای حمایت از دامداران بسیار باشد و نباید هزینه حمایت از آنها به مصرف کننده تحمیل شود.

اما گزارش‌های میدانی مهر از خریداران شیر یارانه‌ای و واکنش‌های آنها به توزیع شیر 350 تومانی در کنار فرار گرفتن در صفهای طولانی همچون گذشته نشانگر این است که مردم، رضایت چندانی از اجرای این سیاست ندارند.

محمد ف. 53 ساله که در ساعات نخستین صبح روز یکشنبه برای خرید شیر یارانه‌ای به نمایندگی شرکت تولیدی پگاه در میدان فاطمی مراجعه کرده است در گفتگو با خبرنگار مهر می‌گوید: فرار بر این بود که کالاهای قبل از پرداخت یارانه‌های نقدی از سوی دولت به مردم، گران نشود. حال وزارت بازرگانی با مجوز رسمی خود شیر را گران کرده است، ضمن اینکه از روزی که این سیاست اعمال شده است، شاید به جای یک ساعت انتظار در

صف، الان باید 55 دقیقه در صف بایستیم.

وی معتقد است که مردم تحمل در صف ایستادن را دارند، اما گران شدن یکباره شیر به میزان 100 تومان، هزینه حداقل 700 تومانی در هفته و 2800 تومانی در ماه را به ما تنها در مورد شیر تحمیل می کند، درحالیکه بسیاری دیگر از محصولات نیز به تبع این افزایش قیمت، گران شده اند.

خانم رکوعی، بازنشسته فرهنگی نیز که در همین صف حضور دارد نیز معتقد است که افزایش قیمت شیر، فشار فزاینده ای است که بر روی طبقات ضعیف جامعه تحمیل می شود. به اعتقاد وی، نباید تنها به تهران بسنده کرد بلکه در شهرستانها که حقوق و دستمزد بسیار پایین است و در مواردی، مردم اشتغال مطلق و با درآمد معقول ندارند، حتی افزایش 50 تومان نیز موثر است.

در این میان برخی از مردم نیز معتقدند که فشارهای تورمی بر مردم، از همین تغییر و تحولات کوچک در قیمت آغاز می شود. با افزایش قیمت شیر، کرایه های تاکسی، مترو و وسایل حمل و نقل عمومی، نان به بهانه آزادیز بودن و گوشت مرغ و گوشت فرمز که در روزهای اخیر گران شده است، موج افزایش قیمت در کشور به راه می افتد.

برخی نیز این استدلال وزارت بازرگانی مبنی بر اینکه این تصمیم برای رفاه حال بیشتر مردم بوده است را غیرمنطقی می دانند و می گویند شاید این تصمیم از یک سو منطقی باشد چراکه با گران شدن شیر، مردم دیگر برای خرید این کالا از خانه بیرون نمی آیند و خود به خود دسترسی افراد با تمکن مالی بالاتر از پایین ترین دهکهای درآمدی، راحت تر می شود و صف ها نیز کوتاه تر خواهد شد.



این اظهارنظرها در شرایطی است که گزارشهای رسیده از بسیاری از استانها نیز حاکی از نارضایتی مردم از افزایش 100 تومانی شیر داشته است. ضمن اینکه مردم همچنان از کیفیت شیرهای پارانه ای نارضاضی هستند ولی بالاجبار در صف خرید این کالا، قرار می گیرند.

این درحالی است که قرار بر این بود که دولت با حذف پارانه پودر شونیده در خردادماه سال87، پارانه آزاد شده را به شیر پارانه ای اختصاص دهد، اما متأسفانه این موضوع عملیاتی نشد.

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی نیز چندی پیش، ایران را از جمله کشورهای ذکر کرد که کمترین پارانه را در بخش صنعت شیر پرداخت می کند. در کشورهای صنعتی سابقه پرداخت پارانه شیر و همچنین برنامه توزیع شیر در مدارس، به حدود یک قرن می رسد و در همین حال، در تمام کشورهای اروپایی و آمریکا به تولیدکنندگان شیر، پارانه پرداخت می شود.

این گزارش همچنین با اشاره به اینکه برنامه شیر مدارس به صورت محدودانجام می گیرد، افزوده است: در حال حاضر مادران باردار و شیرده کشور نیز تحت پوشش برنامه های شیر پارانه ای قرار ندارند. بنابراین، لزوم اختصاص پارانه های مؤثر برای کاهش هزینه های تولید شیر و به اجرا درآوردن سریع برنامه های حمایتی در این زمینه راهکاری است که از سوی مرکز پژوهشها ارائه شده است.

حال که کشور در آستانه تحول بزرگ و اجرای قانون هدفمند کردن پارانه ها قرار دارد و هر لحظه ممکن است شوکهای قیمتی، با ورود به بازار، مصرف کنندگان به خصوص در افشار آسیب پذیر را مورد آسیب قرار دهند بنابراین دولت باید تدابیری اتخاذ کند که از این موضوع جلوگیری شود. خصوصاً در مورد کالاهای حساس و دارای نقش تعیین کننده در سلامت مردم، هرگونه تغییر قیمتی باید با لحاظ کردن ملاحظات و بر پایه منطق صورت گیرد.